

การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างทักษะดนตรี
ด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทย
Proposed Guidelines for Inclusive Music Activity to Enhance Listening
and Singing Music Skills for Kindergarten Children
in Thai Red Cross Children Home

Received: 22/09/2020

Revised: 16/12/2020

Accepted: 25/02/2021

วิจิตา จันทรแด่น (Wichita Jandan)*

ดนีนญา อุทัยสุข (Dneya Udthaisuk)**

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทย 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทย ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทยจำนวน 20 คน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 คนคือครูประจำชั้น มีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตพฤติกรรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) กิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังมากที่สุดคือ กิจกรรมแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.6 คะแนน และกิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการร้องมากที่สุดคือ กิจกรรมแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 คะแนน

2) แนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทยพบว่า การจัดกิจกรรมโดยรวมนั้นผู้สอนควรมีการจัดสรรระยะเวลาให้เกิดความเหมาะสม เนื้อหาที่นำมาเลือกใช้ควรเป็นเนื้อหาที่สามารถปรับความยากง่าย มีความยืดหยุ่นและมีความเกี่ยวข้องกับบริบทที่ผู้เรียนคุ้นเคย การเคลื่อนไหวที่นำมาใช้ประกอบการสอนควรเป็นการเคลื่อนไหวที่ไม่ซับซ้อนเกินไป การเลือกเนื้อหาดนตรีนั้นควรเลือกบทเพลงที่มีช่วงเสียงไม่เกิน 1 ช่วงเสียง มีลักษณะทำนองแบบเรียงลำดับ หรือมีการซ้ำ เพลงที่นำมาใช้ควรมีทางเดินคอร์ดที่ผู้เรียนคุ้นเคยและมีรูปแบบจังหวะความยาว 4 จังหวะ

คำสำคัญ: กิจกรรมดนตรี, ทักษะดนตรี, การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม, เด็กปฐมวัย, เด็กด้อยโอกาส

*นักศึกษาศรีวิทยาคณาจารย์บัณฑิต ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

The purpose of this study is The purpose of this study is to study music activities to improve listening and the ability of children's songs of the prince songka foundation. The purpose of this study is to study the guidelines for children's music activities of the child welfare foundation in Thailand. Specific sampling methods, such as purposive samples“ Data were collected through interviews and behavioral observations. Mean and content analysis were used for data analysis.

Research results

The most important music activity to improve the skills of listening to music is the mother egg activity, with an average life of 4.6 points. The most popular music activity is hen spawning day, with an average life of 4.25. Indicator

Guidelines for the Red Cross child welfare foundation in Thailand Teachers should allocate appropriate time and activities. The selected content should be easy to adjust. Flexible context Teaching animation should be a simple action. The selection of music content should select a song with no more than one range. This song should have a core path that learners are familiar with rhythm, length, four, rhythm.

Keyword : Music activities, music skills, inclusive education, early childhood, disadvantaged children

บทนำ

ปฐมวัยถือเป็นวัยแห่งรากฐานของชีวิต การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้มักจะเต็มไปด้วยความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและมักจะหากิจกรรมให้ตนเองทำอยู่เสมอๆ โดยธรรมชาติของเด็กนั้นการเรียนรู้แรกที่มีติดตัวมาแต่กำเนิดนั่นก็คือการเรียนรู้ด้วยการสัมผัส การจับ การเคลื่อนไหว และการเล่น ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ได้ดีมากยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้โดยการลงมือทำนั้นมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก หากเด็กได้รับการศึกษาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัยก็จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้คำนิยามสำหรับเด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 0-8 ปี การเรียนรู้ของเด็กในช่วงนี้นั้นถือเป็นช่วงเวลาสำคัญของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงที่สามารถพัฒนาได้ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมก็จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และสติปัญญา

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยจัดตั้งโดยพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงห่วงใยเด็กกำพร้าที่มารดาคลอดแล้วทิ้งไว้ที่

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชาและหน่วยงานอื่นๆของสภากาชาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง นอกเหนือจากการดูแลเด็กแล้วมูลนิธิยังได้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กในมูลนิธิเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย โดยมีการส่งเสริมการศึกษาให้แก่เด็กกำพร้าที่มารดาคลอดทิ้งไว้ตลอดจนบุตรหลานของบุคลากรของสภากาชาดไทย จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของมูลนิธิพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในมูลนิธินั้นจะมีการจัดชั้นเรียนแบบเรียนรวมซึ่งประกอบไปด้วยผู้เรียนตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงระดับชั้นอนุบาล 3 ส่งผลให้ภายในชั้นเรียนนั้นมีความแตกต่างของเด็กแต่ละคนอยู่ค่อนข้างมากไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางด้านร่างกาย ความพร้อมพัฒนาการและพื้นหลังของการเลี้ยงดูในเด็กแต่ละคน การจัดกิจกรรมจึงต้องมีการปรับเนื้อหาให้มีความยืดหยุ่นและสามารถแจกแจงความยาก - ง่ายอย่างเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน โดยทางด้านการจัดกิจกรรมดนตรีในมูลนิธิเด็กสภากาชาดไทยนั้นประกอบไปด้วยการจัดกิจกรรมโดยครูประจำชั้นและการจัดกิจกรรมจากอาสาสมัครจากภายนอก ซึ่งการจัดกิจกรรมดนตรีโดยคุณครูประจำชั้นจะเป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้บทเพลงร้องภาษาไทยสำหรับเด็กประกอบการเคลื่อนไหวและการเล่นเครื่องดนตรีประกอบบทเพลงร้อง เช่น เครื่องแหมบปูริน ฉิ่ง ฉาบ กลองตีมือ (Hand Drum) ซึ่งมีความถี่ในการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง/ครั้งละ 15-20 นาที โดยกิจกรรมจะมุ่งเน้นเพื่อการสนทนาและการใช้ดนตรีเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอารมณ์ที่มีการนำดนตรีมาใช้เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังนำดนตรีมาใช้เพื่อการบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เช่น ศิลปะ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น สำหรับการจัดกิจกรรมดนตรีโดยอาสาสมัครจากภายนอกนั้นไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมความเข้าใจทางด้านดนตรีเป็นหลักแต่เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อการสนทนา การบรรเลงดนตรี การเล่านิทานดนตรี การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง เป็นต้น ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมแบบระยะสั้นและมีการหมุนเวียนกลุ่มอาสาสมัครที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้ความถี่ในการจัดกิจกรรมนั้นก็ได้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและขาดความต่อเนื่องด้านเนื้อหาดนตรี นอกจากนี้มูลนิธิได้มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรโดยมีการส่งครูประจำมูลนิธิเข้ารับการอบรมทางด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แต่ทางด้านดนตรีโดยตรงนั้นทางมูลนิธิยังไม่เคยมีการจัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้าอบรม จึงทำบุคลากรยังขาดความเชี่ยวชาญในด้านการจัดกิจกรรมดนตรี อีกทั้งยังไม่มีหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้อาจารย์ดนตรีและการจัดการเรียนวิชาดนตรีโดยตรงจึงส่งผลให้ผลการเรียนรู้ทางด้านดนตรีของผู้เรียนยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ทางด้านเนื้อหา เช่น เรื่องจังหวะและระดับเสียง เป็นต้น

แนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมโดยไม่มีการแบ่งแยกความบกพร่องหรือคัดแยกเด็กที่ด้อยกว่าออกจากชั้นเรียน แต่จะใช้การบริหารจัดการให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการตามความต้องการ โดยปรับสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร และการประเมินผล เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนได้ตอบสนองความต้องการของเด็กทุกคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561 : 45) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีความเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งให้

ความสำคัญกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้สามารถเข้ารับการศึกษาร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเท่าเทียม (UNESCO, 1994) ซึ่งรวมถึงกลุ่มผู้เรียนที่ประสบปัญหาทางด้านต่างๆ เช่น ความยากจน เพศสภาพ และปัญหาความขัดแย้งอื่นๆ โดยมุ่งเสนอการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียนที่มีความหลากหลายและมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไปโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายที่จะเติมเต็มสิทธิของทุกคนในการเข้ารับการศึกษอย่างทั่วถึง และมุ่งพัฒนาบุคคลให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข มากกว่านั้นยังรวมถึงการปฏิรูประบบการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ รวมถึงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับทั้งด้านการศึกษา เช่น วิธีการดำเนินงาน การบริหารจัดการ ตำรา หลักสูตร ผู้สอน การวัดการประเมินผล รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครอบครัวและชุมชนอีกด้วย (Mittler, 2000)

การจัดกิจกรรมดนตรีในวิธีการของดนตรีศึกษานั้นมีแนวคิดในการจัดกิจกรรมดนตรีที่น่าสนใจ ได้แก่ แนวคิดของดาลโครซ และแนวคิดของออร์ฟ ซึ่งทั้ง 2 วิธีนี้ก็มียุทธศาสตร์การสอนที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันออกไปดังนี้ วิธีการของดาลโครซ (Emile Jaques-Dalcroze, ค.ศ. 1865-1950) มีหลักการที่สำคัญคือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวในจังหวะที่ดี โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนต่อเสียงที่ได้ยินและตอบสนองต่อเสียงผ่านการเคลื่อนไหว (Vanderspar, 1984) วิธีการสอนของออร์ฟ (Carl Orff ค.ศ.1895-1982) มีหลักการที่สำคัญคือ เสียงดนตรี การเคลื่อนไหว และการใช้ภาษา ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจและทดลองสิ่งที่อยู่รอบตัวอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็น การสำรวจพื้นที่รอบตัว การสำรวจเสียง และการสำรวจรูปแบบทางดนตรี (Goodkin, 2013) นอกจากแนวคิดของดาลโครซและแนวคิดของออร์ฟแล้ว บทกลอนไทยสำหรับเด็กยังสามารถนำมาประยุกต์ในการทำกิจกรรมดนตรีได้ เนื่องจากมีเนื้อหาที่จรรโลงใจ มีกติกการเล่นที่ไม่ซับซ้อน มีทำนอง จังหวะ บทร้องหรือบทร้อยกรองประกอบการเล่น ช่วยส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ การสังเกตสิ่งรอบตัว ฝึกปฏิญาณไหวพริบ ฝึกทักษะการแก้ปัญหา ฝึกใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ และการฝึกภาษา นอกจากนี้ยังช่วยให้เพิ่มความแข็งแรงของร่างกายด้วยการพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่างๆ และในทางสังคมการเล่นยังส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ การเคารพ กฎกติกา ความอดทน ความซื่อสัตย์ เป็นต้น นอกจากนี้อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่นส่วนใหญ่มักเป็นของใกล้ตัวหรือวัสดุจากธรรมชาติที่หาได้ง่าย ซึ่งจะช่วยให้การจัดกิจกรรมดนตรีนั้นมีความน่าสนใจและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างตื่นตัว

การเรียนรู้ดนตรีอย่างเข้าใจนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ดนตรีด้วยตัวของผู้เรียนเองผ่านการปฏิบัติทักษะดนตรี ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะทั้ง 6 ด้านได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี การสร้างสรรค์ และการอ่าน เพื่อเป็นการแสดงออกว่าผู้เรียนรับรู้และเข้าใจในเนื้อหาดนตรีต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2561 ทักษะด้านการฟังและการร้องถือเป็นทักษะที่เด็กแต่ละคนได้รับติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งหากได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ได้อย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จในฐานะผู้เรียนดนตรีได้ โดยการสอนการฟังและการร้องให้เกิดประสิทธิภาพผู้สอนควรปลูกฝังด้านคุณภาพของบทเพลงและความหลากหลายของบทเพลงเพื่อให้เด็กได้รับ

ประสบการณ์ดนตรีที่แตกต่างกันออกไป ซิมส์ (Sims, 1990 : 38-39) ได้เสนอแนวทางการสอนการฟังอย่างมีประสิทธิภาพไว้ 5 ประการคือ 1) ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจด้านดนตรี อีกทั้งยังต้องสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน 2) การสบตาระหว่างการฟังนั้นจะช่วยคงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ 3) ในการเรียนรู้เรื่องการฟังนั้นผู้สอนจะต้องมีการปลูกฝังผู้เรียนเรื่องมารยาทในการฟังที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องมารยาทการเข้าฟังคอนเสิร์ต โดยใช้วิธีการสาธิตจากทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียนด้วยกันเอง อันจะก่อให้เกิดค่านิยมที่ดีในการรับชมคอนเสิร์ตต่อไป 4) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฟังโดยมุ่งเน้นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยครูจะต้องเป็นผู้ระบุนการตอบสนองที่เฉพาะเจาะจงซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในดนตรีมากยิ่งขึ้น เช่น ให้ผู้เรียนยกมือขึ้นหากได้ยินเสียงทรมเป็ต เป็นต้น 5) ใช้สื่อการสอนดนตรีที่มีคุณภาพเสียงที่ดี (Sims, 1990) ส่วนการสอนร้องนั้น ดนีนญา อุทัยสุข (2561 : 12-14) ได้เสนอวิธีการสอนร้องเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้คือ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการร้องให้แก่เด็ก มีการจัดเรียงเนื้อหาในการร้องตั้งแต่พื้นฐานความเข้าใจด้านระดับเสียงเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน โดยจะต้องคัดเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนในแต่ละวัยมีข้อจำกัดในเรื่องการควบคุมระดับเสียงที่ต่างกัน นอกจากนี้ยังควรจัดสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการร้องเพลง และควรจัดการเรียนรู้ให้มีความสนุกสนานซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าการสอนเรื่องการฟังและการร้องมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการสอนดนตรีเป็นอย่างดี อีกทั้งจะต้องสามารถออกแบบกิจกรรมการฟังให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยนำร่องของวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนากิจกรรมดนตรีออนไลน์ทางเลือกแบบร่วมให้คำปรึกษาและการสะท้อนคิดสำหรับครูในสถานศึกษาสถานศึกษาด้อยโอกาสซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางในการสร้างกิจกรรมดนตรีออนไลน์สำหรับครูและผู้เรียนที่ประสบปัญหาด้านการสอนดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของเด็กด้อยโอกาสที่ยังมีความรู้ความเข้าใจด้านดนตรีที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ทางด้านเนื้อหาดนตรีอันเป็นผลมาจากความต่อเนื่องในการเรียนและการขาดโอกาสในการเรียนดนตรีอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมและการสร้างโอกาสในการเรียนดนตรีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กทุกคนควรได้รับ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อส่งเสริมทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กสภากาชาดไทยจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจผ่านการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมและสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ดนตรีได้อย่างเท่าเทียมกับผู้เรียนปกติ อันจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้อย่างเหมาะสมตามบริบทและมีประสิทธิภาพ

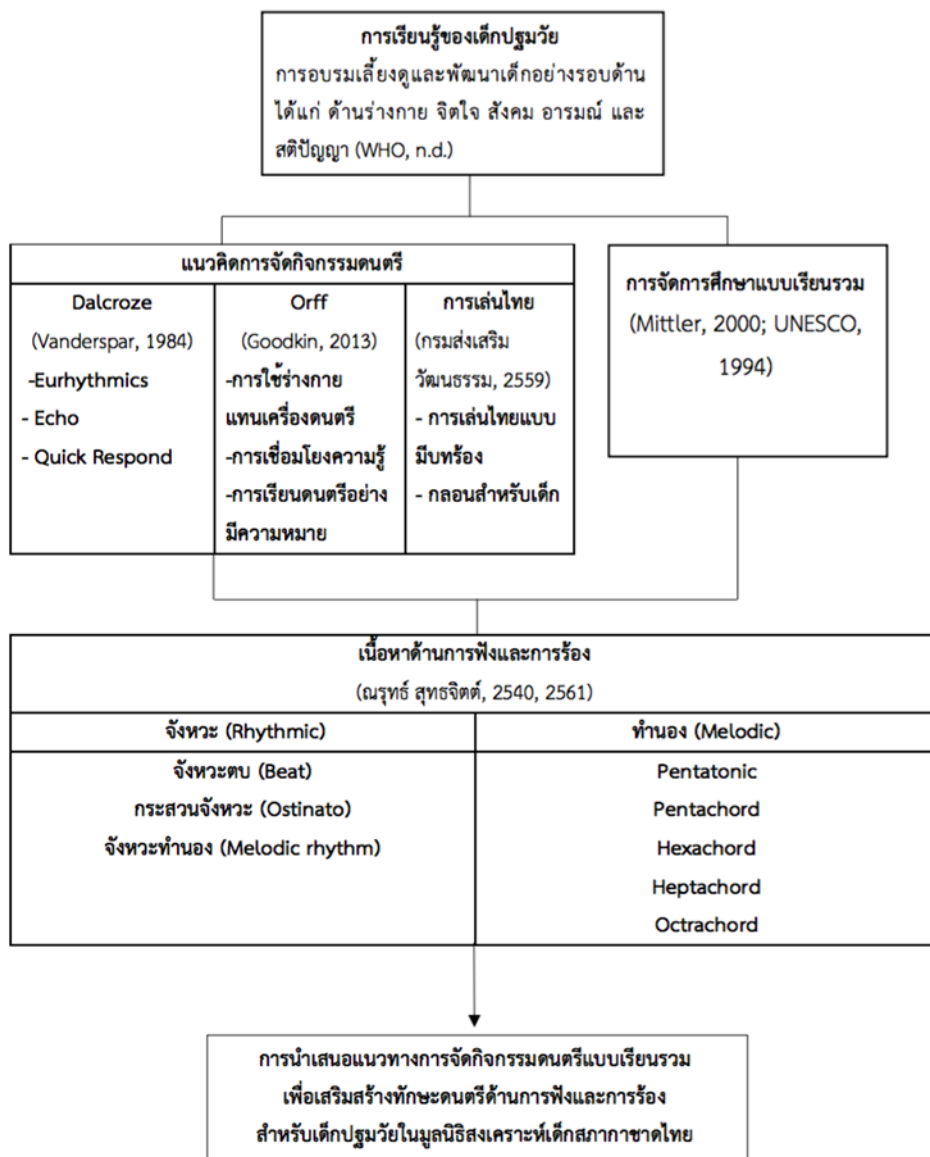
คำถามการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมสามารถเสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กสภากาชาดไทยอย่างไร
2. แนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กสภากาชาดไทย ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้อง สำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทย
 - 2.1 เพื่อนำแนวทางด้านการจัดการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรม
 - 2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางด้านเนื้อหาการฟังและการร้อง

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องและนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ดนตรีอย่างเท่าเทียมในผู้เรียนทุกคนให้สามารถเข้าถึงการเรียนดนตรีอย่างมีคุณภาพ สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมดนตรี การจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม แนวคิดการจัดกิจกรรมดนตรี การสอนทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาออกแบบการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อสร้างเสริมทักษะดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทย โดยได้จัดทำแผนกิจกรรมทั้งสิ้น 4 แผน ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สารการเรียนรู้ วิธีการดำเนินกิจกรรม และ สื่อการสอน และได้มีการนำแผนการจัดกิจกรรมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความสอดคล้องในการดำเนินกิจกรรมก่อนนำไปใช้จริง

2. ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนากิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องจากเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตการร้องและการฟังด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง โดยแบบสังเกตมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับได้แก่ 5 4 3 2 1 ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาด้านทักษะดนตรี 2 ด้าน ได้แก่ การฟังและการร้อง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะดนตรีด้านการฟัง

- 5 หมายถึง ผู้เรียนสามารถจดจ่อกับการฟังและตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยินทั้งหมดทั้งบทเพลง
- 4 หมายถึง ผู้เรียนสามารถจดจ่อกับการฟังและตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยิน 80% ของเพลง
- 3 หมายถึง ผู้เรียนสามารถจดจ่อกับการฟังและตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยิน 50% ของเพลง
- 2 หมายถึง ผู้เรียนสามารถจดจ่อกับการฟังและตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยินได้เพียงเล็กน้อย
- 1 หมายถึง ผู้เรียนไม่สามารถจดจ่อกับการฟังและตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยิน

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะดนตรีด้านการร้อง

- 5 = ผู้เรียนสามารถร้องได้ถูกต้องตามเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะและทำนองทั้งหมดทั้งบทเพลง
- 4 = ผู้เรียนสามารถร้องได้ถูกต้องตามเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะและทำนอง 80% ของบทเพลง
- 3 = ผู้เรียนสามารถร้องได้อย่างถูกต้องตามเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะและทำนอง 50% ของบทเพลง
- 2 = ผู้เรียนสามารถร้องเพลงตามเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะและทำนองที่กำหนดได้เพียงเล็กน้อย
- 1 = ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงได้ตรงตามเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะและทำนองที่กำหนดให้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินประสบการณ์ทางด้านดนตรีที่ผู้เรียนได้รับ

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการประเมิน	ทักษะดนตรีที่ได้รับ
4.01-5.00	มากที่สุด	เสริมสร้างทักษะดนตรีมากที่สุด
3.01-4.00	มาก	เสริมสร้างทักษะดนตรีมาก
2.01-3.00	ปานกลาง	เสริมสร้างทักษะดนตรีปานกลาง
1.01-2.00	น้อย	เสริมสร้างทักษะดนตรีน้อย
0.01-1.00	น้อยที่สุด	เสริมสร้างทักษะดนตรีน้อยที่สุด

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตทักษะการร้องและการฟังจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนในมูลนิธิเด็ก สภาภาษาไทยจำนวน 20 คน และการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ครูประจำชั้นจำนวน 2 คน เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรม แนวคิดที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และรูปแบบกิจกรรมดนตรีที่มีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภายในมูลนิธิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Conversation) และลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

ตารางที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
แบบสังเกต จากผู้วิจัย	✓	✓	✓	✓
แบบสัมภาษณ์ ครูผู้สอนในมูลนิธิ	-	✓	-	✓

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตโดยการคำนวณค่าเฉลี่ยในรูปแบบตารางประกอบความเรียง วิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ด้วยการถอดเทปและจำแนกข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ประเด็นหลักและประเด็นย่อยและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

5. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภาภาษาไทย สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ผลการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภากาชาดไทย

จากการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมนั้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วยผู้เรียนที่อยู่ในการดูแลของมูลนิธิและบุตรหลานของบุคลากรของสภากาชาดไทยที่มีอายุตั้งแต่ 2-7 ปี จำนวน 20 คน และครูประจำชั้นจำนวน 2 คน ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายผิดปกติ ผู้เรียนที่มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาช้ากว่าปกติ และผู้เรียนที่มีพัฒนาการปกติ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมเดียวกันโดยใช้วิธีการเรียนรวมโดยไม่มีการแบ่งแยกความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแบบการสังเกตทักษะดนตรีทางการร้องและการฟังของเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กสภากาชาดไทย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แบบสังเกตทักษะดนตรีด้านการฟังที่ตอบสนองต่อกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมของเด็กปฐมวัยในมูลนิธิเด็กของสภากาชาดไทย

เพลง	เนื้อหาการฟัง		คะแนนความเข้าใจในเนื้อหาการฟัง/สัปดาห์				ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	จังหวะ	ทำนอง	1	2	3	4		
เพลงจับมือเป็นวงกลม		Octrachord	1	2	3	4	13	3.25
เพลงสวัสดีวันนี้นักพบกัน		Pentrachord	2	3	4	5	14	3.5
เพลงหากพวกเรากำลังสบาย		Heptachord	3	4	4	5	16	4
ฟังเสียงปรบมือ	Rhythmic pattern		3	3	4	5	15	3.75
	Rhythmic pattern		N/A	2	3	4	9	2.25
บทกลอนยากหย่า	Melodic Rhythm		4	5	5	N/A	14	3.5
	Rhythmic pattern		N/A	3	4	N/A	7	1.75
	Pentatonic		N/A	N/A	2	N/A	2	0.5
เพลง Pinon	Beat		N/A	N/A	3	4	7	1.75
	Rhythm pattern		N/A	N/A	3	4	7	1.75
บทกลอนรถไฟจะไปโคราช	Melodic		N/A	N/A	4	N/A	4	1
	Rhythm							

เพลง	เนื้อหาการฟัง	คะแนนความเข้าใจใน เนื้อหาการฟัง/สัปดาห์				ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	
		จังหวะ	ทำนอง	1	2			3
		Pentatonic*	N/A	N/A	1	N/A	1	0.25*
บทกลอนจื๋อเจี๋ย	Melodic		N/A	N/A	N/A	5	5	1.25
	Rhythm							
เพลงสำเนียงเสียงสัตว์		Hexachord	N/A	1	3	N/A	4	1
	Rhythm pattern		N/A	4	5	N/A	9	2.25
เพลงคุณแมรีแม็ค		Pentachord	N/A	N/A	3	4	7	1.75
	Rhythm pattern		N/A	N/A	4	5	9	2.25
แม่ไก่ออกไขวันละฟอง		Pentatonic	3	4	5	5	17	4.25**
เพลงพบกันใหม่		Pentachord	2	3	4	5	14	3.5
ผลคะแนนรวมทั้ง 4 สัปดาห์			19	32	65	52		
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 สัปดาห์			2.71	3.2	3.61	4.72		

** เพลงที่ได้ทักษะดนตรีด้านการฟังสูงที่สุด

* เพลงที่ได้ทักษะดนตรีด้านการฟังต่ำที่สุด

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังมากที่สุดคือ กิจกรรมแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.6 คะแนน และกิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังน้อยที่สุดคือ การฟังเพนตาโทนิกในบทกลอนรถไฟจะไปโคราช โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.25 ส่วนกิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังที่ได้คะแนนมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 เพลงแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง ในเนื้อหาการฟังเรื่องเพนตาโทนิก (Pentatonic) ซึ่งประกอบไปด้วยโน้ตเพลง C D E G A มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 คะแนน อันดับที่ 2 เพลงหากพวกเรากำลังสบาย ในเนื้อหาการฟังเรื่องเฮปตาคอร์ด(Heptachord) และความดัง- เบา(Dynamic) และ อันดับที่ 3 เพลง สวัสดิ์วินนี้พบกัน ในเนื้อหาการฟังเรื่องเพนตาคอร์ด(Pentachord) และบทกลอนยาย่าในเนื้อหาการฟังเรื่องจังหวะทำนอง (Melodic Rhythmic) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) จากการวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมการฟังของทั้ง 3 บทเพลงเป็นบทเพลงที่ได้คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรกนั้น พบว่าเป็นเพลงที่ผู้เรียนมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี จังหวะของบทเพลงอยู่ในจังหวะที่สนุกสนานอีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมตลอดทั้งบทเพลง (Active Listening) เช่นการให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวประกอบการฟัง การให้ผู้เรียนเล่นเครื่องดนตรีหรือการเพิ่มความท้าทายโดยการใช้ข้อคำถามเพื่อกระตุ้นการฟัง เป็นต้น โดยในระหว่างการสังเกตผู้เรียนใน

ระหว่างการทำกิจกรรมพบว่า กิจกรรมการฟังบันไดเสียงเพนตาโทนิคในบทกลอนยาหย่าย่านั้น มีความซับซ้อนเนื่องจากเป็นบทเพลงที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย อีกทั้งในกิจกรรมนี้เป็นการฟังแบบไม่ปฏิบัติ(Passive Listening) ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้ฟังเพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องโต้ตอบกับผู้สอน (ดนัญญา อุทัยสุข, 2561) จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจดจ่อกับการฟังได้เท่าที่ควร

ตารางที่ 4 แบบสังเกตความสามารถในการร้องตามเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะและทำนองตามกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมของเด็กปฐมวัยในมูลนิธิเด็กของสภาการศึกษาไทย

เพลง	เนื้อหาการร้อง		คะแนนความเข้าใจในเนื้อหาการร้อง/สัปดาห์				ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	จังหวะ	ทำนอง	1	2	3	4		
เพลงจับมือเป็นวงกลม		Octrachord	1	2	3	4	10	2.5
เพลงสวัสดีวันนี้นักพบกัน		Pentachord	2	3	3	5	13	3.5
เพลงหากพวกเรากำลังสบาย		Heptachord	3	3	3	5	14	3.75
บทกลอนยาหย่ายา	Melodic		4	4	3	N/A	11	3.25
	Rhythm							
		Pentatonic	N/A	N/A	2	N/A	2	0.5*
บทกลอนรถไฟจะไปโคราช	Melodic		N/A	N/A	4	N/A	4	1
	Rhythm							
		Pentatonic	N/A	N/A	1	2	3	0.75
บทกลอนจีจ้อเจี๊ยบ	Melodic		N/A	N/A	N/A	5	5	1.25
	Rhythm							
เพลง สำเนียงเสียงสัตว์		Hexachord	N/A	1	3	N/A	4	1
	Rhythm pattern		N/A	4	5	N/A	9	2.25
เพลงคุณแมรีแม็ค		Pentachord	N/A	N/A	3	4	7	1.75
	Rhythm pattern		N/A	N/A	4	5	9	2.25
เพลงแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง		Pentatonic	3	4	5	5	17	4.25**
เพลงพบกันใหม่		Pentachord	1	2	4	4	11	2.75
ผลคะแนนรวมทั้ง 4 สัปดาห์			14	23	43	39		
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 สัปดาห์			2.33	2.87	3.3	4.33		

** เพลงที่ได้ทักษะดนตรีด้านการร้องสูงที่สุด

* เพลงที่ได้ทักษะดนตรีด้านการร้องต่ำที่สุด

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการร้องมากที่สุดคือ กิจกรรมแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 คะแนน และกิจกรรมดนตรีที่เสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการร้องน้อยที่สุดคือ การร้องเพนตาโทนิกในบทกลอนยาหย่ายา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.5 คะแนน ส่วนกิจกรรมการร้องที่ได้คะแนนมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 เพลงแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง ในเนื้อหาการฟังเรื่องเพนตาโทนิก (Pentatonic) ซึ่งประกอบไปด้วยโน้ตเพลง C D E G A มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 คะแนน อันดับที่ 2 เพลงหากพวกเรากำลังสบาย ในเนื้อหาการฟังเรื่องเฮปตาคอร์ด (Heptachord) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.75 คะแนน และ อันดับที่ 3 เพลง สวัสดิ์วันนี้นักพบกัน ในเนื้อหาการฟังเรื่องเพนตาคอร์ด (Pentachord) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.5 คะแนน

จากการวิเคราะห์ช่วงเสียงของทั้ง 3 บทเพลงพบว่า ช่วงของกลุ่มตัวโน้ตที่ปรากฏในบทเพลงทั้ง 3 บทเพลงนั้นอยู่ในระหว่างตัว โด เร มี มีการซ้ำทวนและการเรียงของตัวโน้ตค่อนข้างมาก และความกว้างของช่วงเสียงอยู่ในระดับไม่เกิน 1 ช่วงเสียง จึงทำให้ผู้เรียนสามารถร้องได้อย่างถูกต้องตามเนื้อหาที่กำหนด นอกจากนี้ในระหว่างการร้องผู้เรียนทุกคนจะได้มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามการร้องเพนตาโทนิกใน บทกลอนยาหย่ายา และ รถไฟจะไปโคราช นั้นมีการกระโดดของตัวโน้ตค่อนข้างมากและเป็นบทเพลงที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถร้องตามเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาและการเรียนรู้ที่เป็นไปตามลำดับขั้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถร้องได้อย่างตรงระดับเสียงและมีความไพเราะ

จากค่าเฉลี่ยรวมของสัปดาห์ที่ 1-4 แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ทางด้านการฟังและการร้องของเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กสภากาชาดไทยนั้นสูงขึ้นตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยทักษะดนตรีในสัปดาห์ที่ 4 นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยด้านการฟังที่ 4.6 คะแนน และค่าเฉลี่ยด้านการร้องที่ 4.3 คะแนน อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ในมูลนิธิเด็กสภากาชาดไทย

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นเรียนในมูลนิธิเด็กสภากาชาดไทยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดนตรีในมูลนิธิและการสังเกตของผู้วิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อส่งเสริมทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องทำให้สามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆได้ดังต่อไปนี้

2.1 แนวทางด้านการจัดการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรม

2.1.1 การจัดสรรระยะเวลาในการจัดกิจกรรมดนตรีที่ใช้ระยะเวลามากกว่า 1 ชั่วโมง ผู้ดำเนินกิจกรรมควรจะมีการแบ่งเนื้อหาให้มีความหนัก เบา และมีความเป็นพลวัต เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องนานเกินไปอาจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้าและเสียสมาธิในการทำกิจกรรมได้ อีกทั้งควรมีการใช้กิจกรรมที่หลากหลายและควรจัดให้มีการพักระหว่างกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเตรียมตัวเข้าสู่กิจกรรมใหม่และยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการรับรู้และการจดจำอีกด้วย

2.1.2 ลักษณะกิจกรรมดนตรีที่ใช้นั้นควรเป็นกิจกรรมที่สามารถเพิ่มหรือลดความซับซ้อนได้ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง เช่น ในบทเพลงร้องสำหรับเด็กผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมทั้งการฟัง การร้องและการเคลื่อนไหวไปในขณะเดียวกัน ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจึงสามารถเลือกทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเองได้โดยยังคงเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม

2.1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมนั้นผู้ดำเนินกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วม (Active Learning) เช่น การให้ผู้เรียนร่วมสร้างสรรค์ทำทางการเคลื่อนไหว ประกอบบทเพลงร้อง การให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายถึงลักษณะเสียงของสัตว์ หรือการให้ผู้เรียนทำท่าทางที่ตอบสนองต่อความดัง-เบาใน บทเพลงซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจจากภายใน อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียนรวมถึงในกลุ่มของผู้เรียนเองอีกด้วย

2.1.4 การเลือกเนื้อหาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียนในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยนั้นจะต้องพิจารณาถึงบริบทของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอบถามจากคุณครูประจำชั้น โดยผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับบทเพลงร้องภาษาไทยสำหรับเด็กและบทกลอนไทยสำหรับเด็กเป็นอย่างดี เช่น เพลงเต่า เพลงช้าง เพลงแม่ไก่ออกไข่วันละฟอง บทกลอนยาหย่ายา เป็นต้น ดังนั้นการนำบทเพลงดังกล่าวมาใช้เพื่อสอนเนื้อหาดนตรีจะช่วยดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในช่วงแรกและส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจในด้านเนื้อหาดนตรีทั้งทางด้านการร้องที่ถูกระดับเสียง การร้องอย่างไพเราะและการฟัง เนื่องจากบทเพลงและบทกลอนดังกล่าวมีการซ้ำของจังหวะ ทำนองและคำร้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการจดจำได้ดี นอกจากนี้การเลือกใช้เพลงที่มีท่าทาง ประกอบยังช่วยส่งเสริมให้เด็ก เกิดความเข้าใจเรื่องจังหวะและจดจำกับกิจกรรมนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น (คณินญา อุทัยสุข, 2556 : 168) จึงทำให้การใช้เพลงเด็กไทยในการจัดกิจกรรมดนตรีนั้นสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

2.1.5 เนื่องจากผู้เรียนในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรีนั้นประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านพัฒนาการและความพร้อม ดังนั้นการจัดการชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านเนื้อหาที่มีการเล่นเครื่องดนตรี ผู้สอนควรเลือกแจกเครื่องดนตรีในเนื้อหาที่จำเป็นต่อการเล่นเครื่องดนตรีเท่านั้นซึ่งจะเป็นเนื้อหาที่อยู่ในลำดับท้ายๆหลังจากที่ผู้เรียนสามารถฟังและร้องได้อย่างถูกต้อง เพราะจะทำให้เรียนเข้าใจในส่วนต่างๆของดนตรีได้เป็นอย่างดี อย่างเช่นใน เพลงหากพวกเรากำลังสบาย นั้นจะมีส่วนที่ให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวตามคำสั่งต่างๆ จากท่อน “หากพวกเรากำลังสบายจงปรบมือพลับ (ปรบมือ 2 ครั้ง)” เมื่อผู้เรียนปรบมือได้ตรงจังหวะแล้วจึงให้ผู้เรียนตีกลองมือจับ (Hand Drum) และไม่ควรถูกแจกเครื่องดนตรีทั้งชั้นเรียนเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากเกินไปรวมถึงเสียงดังที่ก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้เรียนคนอื่นๆได้ ครูควรเลือกผู้เรียนที่มีสามารถทำได้อย่างตรงจังหวะออกมาเป็นลำดับแรกๆ เพื่อเป็นตัวอย่างและแรงจูงใจที่ดีให้แก่ผู้เรียนคนอื่นๆ และหลังจากนั้นจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั้งหมดได้เล่นเครื่องดนตรีเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย

2.1.6 การเลือกใช้ท่าทางประกอบการเคลื่อนไหวควรเป็นท่าทางที่ไม่ซับซ้อน เช่น การปรบมือ การส่ายเอว การกระโดด การโยกตัว โดยแต่ละเนื้อหาโดยควรเลือกใช้การเคลื่อนไหวแบบใดแบบหนึ่ง

ตลอดทั้งบทเพลงแต่สามารถเปลี่ยนการเคลื่อนไหวในรอบต่อไปได้ เช่น ในรอบที่หนึ่งใช้การปรบมือ ในรอบที่สองใช้การส่ายเอว เป็นต้น

การจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมโดยการลงมือทำไม่ว่าจะเป็น การร้อง การเคลื่อนไหวที่ตอบสนองต่อการฟังเสียงดนตรี การเล่นเครื่องดนตรี การให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายข้อคิดเห็นหรือการตั้งข้อคำถามในระหว่างการทำกิจกรรมนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้โดยปราศจากอุปสรรคจากความบกพร่องต่างๆ และช่วยส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยผู้สอนจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญคือการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งการจัดเตรียมกิจกรรมหรือทักษะดนตรีที่มีความหลากหลายและมีความยืดหยุ่นสูงเพื่อให้สามารถปรับใช้ตาม สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้การเรียนรู้ดนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวทางการเลือกเนื้อหาดนตรีที่นำมาใช้เพื่อเสริมสร้างการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัย การสอนเรื่องการฟังและการร้องถือเป็นการสร้างพื้นฐานด้านดนตรีที่สำคัญให้กับผู้เรียนทุกคนเนื่องจากเป็นทักษะที่ติดตัวทุกคนมาแต่กำเนิดสามารถทำได้ในทุกๆพื้นที่และไม่มีค่าใช้จ่ายในการใช้อุปกรณ์ดนตรี อย่างไรก็ตามการสอนเรื่องการฟังและการร้องนั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ผลที่ได้จากการสังเกตแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อเลือกเนื้อหาที่เพื่อเสริมสร้างทักษะการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมได้ดังนี้

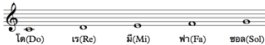
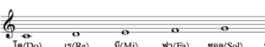
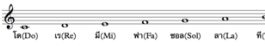
2.2.1 การเลือกบทเพลงที่มีกลุ่มตัวโน้ตที่ไม่เกิน 1 ช่วงเสียง เนื่องจากการความสามารถในการร้องของเด็กปฐมวัยยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ การเลือกบทเพลงที่มีช่วงเสียงที่สูงหรือต่ำเกินไปอาจไม่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนร้องได้อย่างตรงระดับเสียง โดยช่วงเสียงที่มีความเหมาะสมคือโน้ตโดตรงกลาง(C3) - โน้ตซอล (G3) (Greenberg, 1979 : 63-65) และเมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะการร้องอย่างถูกวิธีแล้วก็จะสามารถร้องได้อย่างตรงระดับเสียงและร้องในช่วงเสียงที่กว้างได้อย่างดียิ่งขึ้น

2.2.2 บทเพลงที่มีลักษณะทำนองที่มีกลุ่มโน้ตเรียงกันเช่น มี(E3) - เร(D3) - โด(C3) หรือ ที่ (B2) - โด(C3) - เร(D3) - โด(C3) จะช่วยให้ผู้เรียนจับคู่เสียงที่ได้ยินได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นและทำให้สามารถร้องได้อย่างตรงระดับเสียงได้อย่างเป็นลำดับขั้น ผู้สอนควรหลีกเลี่ยงเพลงที่มีโน้ตกระโดดกว้างไปมาติดๆกันตลอดทั้งบทเพลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝึกร้องและฟังขั้นต้น เนื่องจากจะทำให้ยากต่อการจับคู่เสียงและร้องได้อย่างตรงระดับเสียงในขั้นต้น อย่างไรก็ตามความสามารถในการออกเสียงได้อย่างตรงระดับเสียงของเด็กปฐมวัยนั้นจะพัฒนาขึ้นเมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ดนตรีที่มากขึ้นและมีการฝึกฝนอย่างถูกวิธี

2.2.3 บทเพลงที่มีลักษณะทำนองและคำร้องซ้ำๆที่เป็นรูปแบบทำนอง (Pitch pattern) จะช่วยให้ผู้เรียนจับคู่เสียงที่ได้ยินและใช้ช่วงกว้างของเสียงในการร้องได้อย่างดีมากยิ่งขึ้น (Flowers, 1990 : 110-111) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้เรียนในระดับปฐมวัย เนื่องจากจะมีส่วนช่วยในการซึมซับเรื่องระดับเสียง อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรูปแบบจังหวะ(Rhythmic Pattern) ให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านทำนอง คำร้อง(ภาษา)และจังหวะได้อย่างควบคู่กันไปในเวลาเดียวกัน

2.2.4 การสอนทักษะการร้องและฟังเพลงในขั้นต้นผู้สอนควรเลือกบทเพลงที่มีทางเดินคอร์ด (Chord Progression) ที่ไม่ซับซ้อนและเป็นทางเดินคอร์ดที่ผู้เรียนมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี(Reynolds, 2008 : 24) เช่น I – V หรือ I – IV – V – I เป็นต้น หากผู้สอนสามารถเล่นเครื่องดนตรีประเภทอะคูสติค เช่น กีตาร์ เปียโน หรืออูคูเลเล่ ประกอบการสอนแทนการเปิดเพลงได้ก็จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ดนตรีและประสบการณ์ทางด้านสุนทรียะที่มากขึ้น

ตารางที่ 5 การแจกแจงเนื้อหาของบทเพลงที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมดนตรี

เนื้อหา	บันไดเสียงที่ใช้	การจัดเรียงเสียง	ช่วงความกว้างของเสียง	ลักษณะของทำนอง	อัตราจังหวะ	ทางเดินคอร์ด
แม่ไก่อกไข่วัน ละฟอง	บันไดเสียงเมเจอร์เพนตาโทนิคที่ประกอบด้วย โน้ต 5 ตัว ซึ่งหากเทียบกับบันไดเสียงเมเจอร์จะประกอบด้วย โน้ตตัวที่ 1, 2, 3, 5, 6		ช่วงเสียง	โน้ตซ้ำ	2/4	I – V – I – IV – V – I
สวัสดีวันนี้นับ กัน	บันไดเสียงเพนตาคอร์ด (pentachord) คือ กลุ่มของตัวโน้ตที่ประกอบด้วยโน้ตทั้งหมด 5 เสียงในบันไดเสียงไดอาโทนิค		1 ช่วงเสียง	โน้ต เรียงลำดับ	4/4	I – V – I – I – V – I
เพลงสำเนียง เสียงสัตว์	บันไดเสียงเฮกซาคอร์ด (Hexachord) คือกลุ่มของ ตัวโน้ตที่ประกอบด้วยโน้ตทั้งหมด 6 เสียงในบันไดเสียงไดอาโทนิค		1 ช่วงเสียง	โน้ตซ้ำ, เรียงลำดับ	2/4	I – V – I
หากพวกเรา กำลังสบาย	บันไดเสียงเซปตาคอร์ด (Heptachord) คือกลุ่มของตัวโน้ตที่ประกอบด้วยโน้ตทั้งหมด 7 เสียงในบันได		1 ช่วงเสียง	โน้ตซ้ำ, เรียงลำดับ	4/4	I – V – I – IV – I – V – I

เนื้อหา	บันไดเสียงที่ใช้	การจัดเรียงเสียง	ช่วงความ กว้างของ เสียง	ลักษณะ ของ ทำนอง	อัตรา จังหวะ	ทางเดินคอร์ด
เสียงไดอาโทนิค						
จับมือเป็น วงกลม	บันไดเสียงออกตาคอร์ด (Octrachord) คือกลุ่ม ของตัวโน้ตที่ ประกอบด้วยโน้ต ทั้งหมด 8 เสียงในบันได เสียงไดอาโทนิคเสกส		1 ช่วงเสียง	โน้ต กระโดด	4/4	I – V – I – I – V – I

2.2.6 การสอนจังหวะในระดับปฐมวัยนั้นไม่ควรใช้จังหวะที่ซับซ้อนจนเกินไป การเลือกใช้บทเพลงที่มีรูปแบบจังหวะความยาว 4 จังหวะ ในขั้นต้นจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาจังหวะได้ดีเนื่องจากลักษณะจังหวะเหล่านี้สามารถพบได้ในบทเพลงร้องที่เด็กคุ้นเคย (นิลวรรณ อึ้งอัมพร, 2554 : 42-43) ซึ่งจะปรากฏในบทเพลงที่ใช้อัตราจังหวะ 2 ธรรมดา (Duple meter) หรือจังหวะ 4 ธรรมดา (Quadruple meter) โดยผู้สอนสามารถสอนเรื่องจังหวะได้มากถึง 3 เนื้อหา คือ เรื่องจังหวะตบ (Beat) กระสวนจังหวะ (Ostinato) และจังหวะทำนอง (Melodic Rhythm) โดยส่วนใหญ่แล้วจะเน้นให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวประกอบการร้องไปด้วยซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจโน้ตจังหวะได้ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 6 ตัวอย่างการจัดกิจกรรมเรื่องจังหวะทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ จังหวะตบ(Beat) กระสวนจังหวะ (Ostinato) และจังหวะของทำนอง (Melodic rhythm)

จังหวะตบ(Beat)	กระสวนจังหวะ(Ostinato)	จังหวะทำนอง(Melodic Rhythm)
จังหวะที่มีการดำเนินอย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่องกันจนจบ ทั้งบทเพลง	จังหวะที่ประกอบด้วยความสั้น- ยาวไม่เท่ากัน แต่มีการดำเนินซ้ำไปมาจนเกิด เป็นรูปแบบจังหวะที่ชัดเจน	ความสั้นยาวของจังหวะที่ไม่ เท่ากันโดยจะ ดำเนินจังหวะไป ตามคำร้องหรือทำนองหลัก
ยา หย่า ยา _ ยี หยี ยี _ คุณ แม่ ชัก ผ้า _คุณ ยาย สระ ผม _ลูก อม โบ ตัน ยาสี ฟัน คอล เกต _ส	ยา หย่า ยา ยี หยี ยี คุณ แม่ ชัก ผ้า คุณ ยาย สระ ผม ลูก อม โบ ตัน ยาสี ฟัน คอล เกต ส ปู่ วิ เศษ ปักกะ เป่า ยิง ฉุบ	ยา หย่า ยา ยี หยี ยี คุณ แม่ ชัก ผ้า คุณ ยาย สระ ผม ลูก อม โบ ตัน ยาสี ฟัน คอล เกต ส ปู่ วิ เศษ ปักกะ เป่า ยิง ฉุบ

จังหวะตบ(Beat)	กระสวนจังหวะ(Ostinato)	จังหวะทำนอง(Melodic Rhythm)
บู้ วิ เศษ ปักกะ เป่า ยิง อุบ _		
♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

การคัดเลือกเนื้อหาและการเรียงลำดับการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นนอกจากจะช่วยสร้างพื้นฐานที่ดีทางการร้องและการฟังให้แก่เด็กปฐมวัยแล้ว ยังสามารถช่วยเสริมสร้างพื้นฐานทางด้านทักษะอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันได้ เช่น การสื่อสาร การฟังคำสั่ง ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่เด็กในวัยนี้ต้องการการพัฒนา การเรียนดนตรีไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจจำเริญแจ่มใสเท่านั้นแต่ยังช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์ความงามและสุนทรียะทางด้านดนตรีซึ่งจะช่วยเติมเต็มความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างทักษะดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สภาภาษาชาวไทย แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมสามารถส่งเสริมประสบการณ์ทางด้านดนตรีให้แก่เด็กปฐมวัยในมูลนิธิเด็ก สภาภาษาชาวไทย จากผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเด็นออกเป็นดังนี้

1) การใช้เนื้อหาทางเลือกจากสื่อออนไลน์

การเลือกใช้บทเพลงพื้นบ้านในช่วงต้นของการสอนอาจไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากนักเนื่องจากผู้เรียนในยุคนี้นี้เป็นกลุ่มที่มีความคุ้นเคยกับสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์เป็นอย่างดี การเลือกใช้บทเพลงจากสื่อออนไลน์ เช่น Youtube จึงเป็นทางเลือกด้านเนื้อหาให้แก่ผู้สอนในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในช่วงแรก เพราะจะช่วยดึงดูดความสนใจการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างสนุกสนาน การเลือกบทเพลงนั้นควรเปี่ยมไปด้วยคุณค่าเนื้อหาทางด้านดนตรีและทางด้านความงามด้วยเช่นกัน ดังนั้นในการเสริมสร้างทักษะด้านการร้องและการฟังในกลุ่มเด็กปฐมวัยในขั้นต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรใช้บทเพลงที่มีความสนุกสนานและเป็นบทเพลงที่เด็กๆเคยมีประสบการณ์ในการร้องมาก่อนแล้ว นอกจากนี้สิ่งสำคัญในการสอนด้านการร้องและการฟังคือครูจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน โดยจะต้องเป็นต้นแบบการร้องอย่างไพเราะรวมถึงมารยาทของการฟังหรือการชี้แนะให้ผู้เรียนได้ฟังอย่างละเอียดก่อนการร้องของตนเอง อย่างไรก็ตามการสอนตามทฤษฎีต่างๆนั้นสามารถทำการสอนได้เมื่อผู้เรียนเริ่มเกิดความเข้าใจและเริ่มมีพัฒนาการทางด้านด้านการร้องและการฟังที่ดีขึ้น นอกจากนี้การสอนเพลงพื้นบ้านไทยก็ยังเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญทางด้านการฝึกฝนการร้อง

สำหรับเด็ก เนื่องจากในบทเพลงพื้นบ้านนั้นจะประกอบไปด้วยบันไดเสียงเพนตาโทนิคและขั้นคู่ที่เอื้อต่อการฝึกทักษะร้องในขั้นต้นสำหรับเด็ก รวมไปถึงการให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในมรดกทางด้านดนตรีในประเทศไทยที่สำคัญอีกด้วย

2) การปลูกฝังวินัยเชิงบวกผ่านกิจกรรมดนตรี

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย นั้นพบว่า นอกจากเรื่องเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรีแล้ว ผู้ดำเนินกิจกรรมควรมีการสอดแทรกทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันลงไปในกิจกรรมด้วย เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นกลุ่มที่ต้องการประสบการณ์อื่นๆ ที่นอกเหนือจากประสบการณ์ดนตรี เช่น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ทักษะทางสังคม การทำงานเป็นกลุ่ม ความสามัคคี การช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันกับผู้เรียนคนอื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังสามารถใช้การเสริมแรงเพื่อปลูกฝังวินัยเชิงบวก เช่น การให้รางวัลแก่ผู้ที่มีพฤติกรรมที่ดีโดยการให้เล่นเครื่องดนตรีหรือการกล่าวคำชมเมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร จินะณรงค์ (2554 : 246-249) ที่กล่าวว่าการให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงที่เป็นนัยทางจิตวิทยาหรือว่าซ่อนไว้ในวิชาที่สอนเมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวแล้วจะก่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และเมื่อเข้าร่วมในหลายครั้งก็จะมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

3) การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติแบบกลุ่มอย่างมีความสุข

จากการจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างทักษะดนตรีด้านการฟังและการร้องสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กสภากาชาดไทย พบว่า กิจกรรมดนตรีที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ซึ่งผู้เรียนจะได้ลงมือทำไปพร้อมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในชั้นเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มนั้นยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์และช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ทำให้เกิดความไว้วางใจ เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างตัวผู้เรียนเอง อีกทั้งยังก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและผ่อนคลาย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับ "กระบวนการเพลิน" (Plerning Process) ซึ่งเป็นแนวคิดของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2540 : 6-8 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2560 : 189) กล่าวว่า กระบวนการดังกล่าวเป็นอาการพลัดเพลินที่เกิดจากการเรียนโดยใช้การเล่นและเรียนอย่างสนุกและมีสติ ความพลัดเพลินนั้นนำมาซึ่งสมาธิและปัญญาอันมีสติควบคุมไปด้วยอันจะทำให้เกิดปัญญาอันเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้สำหรับครูหรือผู้ดำเนินกิจกรรม

1. เนื่องจากผู้เรียนในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยนั้นมีประสบการณ์ทางด้านดนตรีที่น้อยกว่าผู้เรียนทั่วไป การซ้ำทวนเนื้อหาของกิจกรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้ผู้เรียนทบทวนเนื้อหาเก่าและสร้างพื้นฐานที่จะนำไปสู่เนื้อหาใหม่ได้อย่างเข้าใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างทักษะดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กอื่นๆ เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมดนตรีแบบเรียนรวมที่เสริมสร้างทักษะดนตรีในด้านอื่นๆ เช่น การเคลื่อนไหว เล่นเครื่องดนตรี การสร้างสรรค์ดนตรี และการอ่าน

Reference

- Flowers, P. J., & Dunne-Sousa, D. (1990). Pitch-pattern accuracy, tonality, and vocal range in preschool children's singing. *Journal of Research in Music Education*, 38(2), 102-114.
- Goodkin, D. (2013). *Play, Sing and Dance: An Introduction to Orff Schulwerk*. Schott Music Corporation.
- Jinanarong, S. (2015). *Development of Non-Formal Education Activities Model for Teachers in Foundations for Disadvantaged Children* [Dissertation, Chulalongkorn University]. Bangkok.
- Khammani, T. (2012). *Teaching Science: knowledge for organizing effective learning processes*. Chulalongkorn Press.
- Mittler, P. (2000). *Working Toward Inclusive Education: Social Contexts*. The Cromwell Press Ltd.
- Sims, W. L. (1990). Sound approaches to elementary music listening. *Music Educators Journal*, 77(4), 38-42. <https://doi.org/10.2307/3397880>
- Suttachitt, N. (2018). *Music Education: Principles and Oriented Subjects*. Chulalongkorn Press.
- Udthaisuk, D. (2013). Thai Elephant and the Itsy Bitzy Spider: Continuing Popularity of Children Songs. *Journal of Education Studies*, 41(3), 160-172.
- Udthaisuk, D. (2018). *Music and Songs for Children (Teaching Documents)*.
- UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education* World Conference on Special Needs Education: Access and Quality Spain.
- Vanderspar, E. (1984). *Principle and Guidelines for Teaching Eurhythmics*. Launceston Printing Company.